

เทศน์เช้า วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๙

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะนะ เราฟังธรรม แสวงหาสัจธรรม ถ้าไม่มีสิ่งที่ตั้งถาม เขาไม่แสวงหาหรือ
ทุกคน คนเหมือนคน คนเท่าคน คนไม่ยอมให้ใครเหนือกว่าคน แต่ถ้าเราแสวงหา แสวงหาทำไม
ละ เราแสวงหา แสวงหาสัจธรรม เพราะเรามีศรัทธามีความเชื่อใจ มนุษย์ถ้ามีศรัทธามีความเชื่อ
นะ มันจะทำให้มนุษย์คนนั้นมีคุณค่า มนุษย์หน้าด้าน ไม่เคยเชื่ออะไรเลย ไม่เคยแสวงหาสิ่งใด
เลย แล้วยังคิดว่าตัวเองเก่งนะ ถ้าตัวเองเก่งของเขา ถ้าเก่งทำไมเอาตัวไม่รอดละ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านแสวงหาของท่านเองนะ เวลาองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสธรรมขึ้นมา “หนึ่งไม่มีสอง” หนึ่งไม่มีสอง เพราะไม่มีใครมีความสามารถ
อย่างนั้น เราไม่มีความสามารถอย่างนั้นนะ แต่เพราะเราเกิดมา เราเกิดมาด้วยอำนาจวาสนา
ของเรา เราเกิดมาเป็นมนุษย์ คุณิ มนุษย์เกิดมาทั่วโลกเลย แต่มนุษย์ที่เขาว่า เราจะเรียกกันว่า
ว่าทางตะวันตกของเขาเจริญ...ใช่ เขาเจริญทางวัตถุ

แต่เวลานะ เราอยู่ในวงการพระ เวลาพวกคอกเตอร์ พวกศาสตราจารย์ในมหาวิทยาลัย
ต่าง ๆ ในยุโรป เขาศึกษาทางวิชาการ พอเขาศึกษาทางวิชาการแล้วเขาอยากจะทำปฏิบัติ เขาก็
ต้องมาบวชทางตะวันออกเรานะ เวลาเขามาบวช เขาคูยกกับเราไป บอกว่า คนเมืองไทย
เหมือนกับกบเผือกอบัว เขาเอง สิ่งที่เป็นทางวัตถุของเขาพร้อมของเขา แต่หัวใจเขาทุกข์ หัวใจ
เขาทุกข์ เขาหาทางออกไม่ได้ หาทางออกไม่ได้

เวลาของเราเรา เราเกิดทางตะวันออก เรื่องขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วิมุติ
สุขแก้ทุกข์ได้

เวลาเราไปเผยแผ่ เผยแผ่ศาสนา ทางตะวันตกเขาต้องการอะไร เขาต้องการสมาธิ เขา
ต้องการความมั่นคงของใจ เวลาพระไปนะ ถ้าสอนทำความเข้าใจได้ เขาจะหาความสุข
ของเขา ใจนี้ของเรา เรากบเผือกอบัว กบเผือกอบัวไป เราอยู่กับพระพุทธศาสนา แต่เรามองข้าม
ไป ๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาสอน สอนถึงพุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ก็สอนถึง
หัวใจของเรานี่

เวลาเราไปวัดไปวา มีวัตถุสิ่งของต่าง ๆ ที่เราเสียสละทาน ก็สละเพื่อหัวใจของเรา สละ
เพื่อหัวใจของเรา มันเป็นอุบายไป อุบาย เห็นไหม เวลาปุ่ยาตายายเขาสอนลูกสอนหลาน สอน

ลูกหลานว่า ไปโรงเรียนอย่ารังแกใครนะ อย่าล้อของของใครนะ เขาสอนลูกสอนหลานของเขา ให้เป็นคนดี

นี่ก็เหมือนกัน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ครูบาอาจารย์ของเราสอนเราให้ เสียสละทาน การเสียสละทานของเราก็เสียสละเพื่อหัวใจของเราไง ถ้าหัวใจของเรา ถ้าหัวใจของเรามันรู้จักเสียสละ ถ้ารู้จักเสียสละมันก็จะฟังคนรอบข้าง

เวลาเราทุกข์เราร้อนกัน เราทุกข์ร้อนเรื่องอะไร เรื่องคนบ้านใกล้เรือนเคียง บ้านใกล้เรือนเคียงกระทบกระทั่งกันทั้งนั้นนะ แต่ถ้าจิตใจเราเป็นสาธารณะ เราเห็นใจเขา เห็นใจเรา ต่างคนต่างเห็นใจกัน

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอน สอนถึงคนที่มีเดบอด สอนให้รู้จักเสียสละทานไง ใ้เราเสียสละทาน เราก็เสียสละเพื่อความมั่งมีศรีสุข เพื่อความร่ำรวย เพื่อวัตถุไป ทาง ตะวันตกเขามีวัตถุพร้อม เขายังทุกข์ยังยากของเขาไปเลย แต่เวลาเราเสียสละของเรา เรามีบุญกุศลของเรา เราทำสิ่งใดประสบความสำเร็จของเรา มันมีบุญไป เพราะอะไร

ดูสิ เวลาในพระพุทธศาสนา พระสืบลีเป็นผู้ที่เสียสละทานมา มาก เป็นเอตทัคคะเลิศ ในทางลาภสักการะ ในทางทำบุญ ท่านจะร่ำรวยของท่าน เพราะท่านทำของท่านมา เห็นไหม ถ้าเราทำของเรา มา เราทำของเรา มา เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราก็ทำหน้าที่การงานของเรา ถ้าเรามีอำนาจวาสนา สิ่งที่เราทำสิ่งใดเกิดขึ้นเป็นประสบความสำเร็จ อันนี้มันก็เป็นบุญกุศล เราไม่ได้ปฏิเสธ ไม่ได้ปฏิเสธว่าห้ามมีวัตถุๆ แต่เราจะไม่มีวัตถุก็มีด้วยความถูกต้องชอบธรรม แต่ถ้ามันถูกต้องชอบธรรม เพราะบุญกุศลของเรา แต่ถ้าเราทำของเรา มา มันขาดตกบกพร่องสิ่งใด เราก็ขยันหมั่นเพียรของเรา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนนะ สอนให้วิริยอุตสาหะ

เวลาพระเราเวลาบวชมาแล้ว เขาบอกบวชพระมาแล้วมันสุขสบายไป บวชมาแล้ว บวช มา บวชจากฆราวาส บวชมาเป็นพระภิกษุสงฆ์ ภิกษุสงฆ์เห็นภัยในวัฏสงสาร เลี้ยงชีพด้วยปลีแข้งของตน แล้วประพฤติปฏิบัติเนะ นี่งานของพระไง งานของพระก็งานที่พยายามเอาชนะใจ ของตนไง ถ้ามีศีล มีสมาธิ มีปัญญาขึ้นมา พระองค์นั้นก็จะมีคุณธรรมขึ้นมาในหัวใจ เห็นไหม

บวชเข้ามา บวชมาปฏิบัติจตุตถกรรม บวชมาเป็นโลก สมมุติสงฆ์ไง เป็นสงฆ์โดยสมมุติ ใจ แล้วเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นสงฆ์ในหัวใจ พระก็ต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย พระก็ต้องมีหน้าที่การงานของเรา

เวลาที่ว่าเราทำบุญกุศลของเราก็เพื่อเหตุนี้ไง เพื่อหัวใจของเรา ถ้าหัวใจของเรามันเป็น สาธารณะไง คือว่าเราเสียสละได้ เราให้อภัยได้ เรารับฟังสิ่งใดได้ ถ้ารับฟังสิ่งใดได้ สิ่งที่เกิดขึ้น

เขาคงเข้าใจผิด เขาคงไม่ตั้งใจทำ ความโกรธเราก็น้อยลง แต่เขาจงใจทำเรานี่ ใ้อโฮ! โกรธมาก โกรธมากเลย อันนี้คืออะไรละ

เรามาวัดมาวา เรามาเสียสละ นี่เป็นวัตถุ นี่เป็นทาน เป็นอามิส เวลาธรรมะขององค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การให้ธรรมเป็นทานประเสริฐที่สุด การให้ปัญญาคนใด ถ้าการให้ ธรรมเป็นทานประเสริฐที่สุด การให้ปัญญา เรา เวลาครูบาอาจารย์เทศน์ว่าการ ให้ปัญญา เรื่องไหนละ ให้ปัญญาเรารู้จักเท่าทันตัวเราเอง เราให้รู้จักเท่าทันตัวเราละ

สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี

คูสิ เขาต้องหาสิ่งใดก็ได้แล้วแต่เพื่อความสุขของเขา ใ้อของเราอยู่หนึ่งๆ มีความสุข อยู่โคน ไม้ มีความสุข อยู่ในเรือนว่างมันมีความสุข ความสุขเกิดมามันเจือด้วยอามิสไป แต่เราจะมี ความสุขนะ ต้องได้เงินเยอะๆ ต้องมีคนชื่นชมเรามากๆ

เวลาคนชื่นชมนะ เวลาหลงตาท่านออกประพฤติปฏิบัติของท่าน ท่านบอกว่า หาบ้าน น้อยๆ สองหลังสามหลัง ถ้าบ้านมันมากเกินไป เห็นใหม่ ธรรมด่าใช่ใหม่ เราพึ่งพาอาศัยกันใช่ ใหม่ เราไปบิณฑบาตกับเขา เขาทุกข์เขายากขึ้นมา เขาก็อยากปรึกษาพระใช่ใหม่ เขาจะมาคุย ธรรมะเพื่อเขาต้องการธรรมะใช่ใหม่ ใ้อเราเองเราก้เราร้อนในหัวใจใช่ใหม่

ท่านบอกว่า ท่านไปหาบ้านน้อยๆ สองหลังสามหลัง ถ้าบ้านมากเกินไป เขาจะมากวน มากวนคือมากวนเวลาของเราไป ไม่ใช่เห็นแก่ตัวนะ เหมือนกับเราเองเรายังเจ็บไข้ได้ป่วยอยู่ เรา จะรักษาความเจ็บไข้ได้ป่วยให้เราหายก่อนไป ถ้าความเจ็บไข้ได้ป่วยเราหายแล้ว เราจะไป ช่วยเหลือคนอื่นไป ใ้อนี้เราเจ็บไข้ได้ป่วยอยู่นะ แล้วก็จะไปช่วยคนอื่น มันไม่ไหวใจ ฉะนั้น ไม่ใช่ เห็นแก่ตัว

อดตา หิ อดตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ตนต้องชำระล้างตนให้ได้ สอนตนนี้ลำบาก กว่าสอนคนอื่นหลายเท่าเลย เราจะเห็นคนอื่นผิดไปหมด คนนั้นก็ผิด คนนี้ก็ผิด ใ้อนั้นก็ผิด บ้าน ไกลเรือนเคียงผิดหมด บ้านเราไม่ผิด นี่ไง สอนตนนะแสนยาก ที่นี้สอนตน ภิกษุบวชมาแล้วมา สอนตนก่อนไป สอนตนได้แล้ว จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่งนะ

จากใจดวงหนึ่ง ถ้าใจดวงนั้นยังไม่ได้ฝึกหัด ยังไม่ได้ประพฤติปฏิบัติ ใจดวงนั้นจะเอา วิธีการสิ่งใดไปสอนเขา สิ่งที่เราสอนกันอยู่นี้สอนด้วยทางวิชาการ เราศึกษาเล่าเรียนจบ มาแล้ว จบปริญญามาด้วยกันทุกๆ คน มีงานทำใหม่ บางคนจบมาแล้วเขามีงานทำนะ ทำแล้ว เขามีหน้าที่การงานของเขาสูงส่งนะ เราจบแล้วเตะฝุ่นๆ นี่ไง ปัญญาอย่างนี้ ปัญญาอย่างนี้เป็น วิชาชีพ ปัญญาทางโลกไป

นี่ก็เหมือนกัน ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษามาแล้วทำเป็น หรือเปล่า ศึกษามาให้ทำ ปริยัติเขาศึกษามาให้ปฏิบัติ ปริยัติ นี่ไม่ได้ปฏิเสธการศึกษา โลกเจริญเพราะการศึกษา คนเราเจริญด้วยการศึกษา คนเราต้องมีปัญญา ถ้าคนเราไม่มีปัญญา เราเป็นเหยื่อของเขา ถ้าเรามีปัญญาขึ้นมา เราจะไม่เป็นเหยื่อของคนชั่วใหม่ แต่ถ้าคนที่มีปัญญามากแล้วขี้โกงมาก ทำความเดือดร้อนให้สังคมมหาศาลเลย

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องการคนดี ๆ ใจ ใจเรื่องปัญญามันฝึกฝนกันได้ ขอให้เป็นคนดีก่อน ขอให้เป็นคนซื่อสัตย์ ขอให้เป็นคนมีสัจจะในหัวใจของเขา แล้วเขาฝึกฝนเขาได้ ฝึกฝนเขาได้

นี่ก็เหมือนกัน ให้ธรรมเป็นทาน ให้ธรรมเป็นทานก็ให้คุณธรรม ให้หัวใจของสัตว์โลก พระพุทธศาสนาสอนถึงคุณงามความดีก่อน ให้มีสัตย์ เรามีความสัตย์มีความซื่อของเรา สัตย์สัตย์อะไร สัตย์ในตัวของเราใจ สัจจะในหัวใจอันนี้ ถ้าหัวใจนี้ให้มันมีสัตย์ของมัน แล้วถ้ามีสัตย์ทำอะไรให้ทำจริง ทำเสร็จแล้วนะ ทำด้วยคุณงามความดีของเราใจ

โลกธรรม ๘ มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ ติฉินนินทา ใครจะติฉินนินทาเรื่องของเขา เขาจะรู้ได้อย่างไร เห็นไหม ความลับไม่มีในโลก ความลับไม่มีในโลกเพราะเราเป็นคนทำชั่วใหม่ เราคิดอะไรเราก็รู้ใจ ความลับมีในโลกใหม่ ถ้าความลับไม่มีในโลก ถ้าเราชนะตัวเราเอง คนอื่นเขาจะไม่เชื่อเราก็เรื่องของเขา

เวลาเขาพูด ทำไมต้องไปฟังเขา เดินตามเสียงเพลงของเขา การประชาสัมพันธ์ การชักนำโน้มน้าวสังคมไป ใจเราก็เป็นเหยื่อไปหมดเลย ไปกับสังคมทั้งหมดเลย แล้วไม่มีจุดยืนเลย หรือ ไม่มีสัจจะความจริงเลยหรือ ถ้าเรามีสัจจะจะมีความจริงของเรา หัวใจนี้ดี หัวใจของข้ายิ่งใหญ่ หัวใจของข้ายิ่งใหญ่ ยิ่งใหญ่เพราะอะไร ยิ่งใหญ่เพราะว่าได้การอบรมรักษามา ได้การกระทำมา ได้ศึกษามาในธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้แล้ว ปริยัติศึกษามา ศึกษาเพื่อปฏิบัติ ปฏิบัติเข้าทางจรรยา นิ่งสมาธิภาวนา เอาหัวใจนี้ให้ได้ ถ้าใครเอาหัวใจนี้ได้ สมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน

ทุกคนหางานทำ แล้วไม่ได้งานทำ พระก็เหมือนกัน พระเวลาทำความสงบของใจเข้ามาได้ ถ้าจิตสงบแล้ว สมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน ความคิดเกิดที่ไหน ความคิดเกิดบนจิต แล้วจิตมันอยู่ไหน ไม่เห็นจิต เห็นแต่ความคิดของตน ความคิดของตนมันบีบบีบไฟหัวใจดวงนี้ แล้วก็เอาความบีบบีบไฟอันนี้ไปศึกษาธรรมะ แล้วก็เอาธรรมนี้ไปสั่งสอนคนอื่นไป แต่ตัวมันไม่รู้จักตัวของมันเองไป

ถ้าตัวมันเองนะ ปริยัติเรียนแล้วต้องปฏิบัติ ปฏิบัติให้มันรู้จริงในหัวใจของตนก่อน ถ้ารู้จริงในหัวใจของตนก่อน จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง ใจดวงนั้นว่างเปล่า ใจดวงนั้นไม่มีสิ่งใดเลย แล้วใจดวงนี้เอาสิ่งใดไปสอนคนอื่น เวลาสอนคนอื่นก็สอนตามธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วตีความผิดไป ตีความผิด เห็นแก่ตัวไป กิเลสมันบังเงาไป นี่หมาห่มหนังเสือ เอาหนังเสือมาห่มแล้วว่าตัวเองเป็นเสือไป หมามันก็คือหมา เวลามันจะคำรามเหมือนเสือมันคำรามไม่ได้หรอก

แต่ถ้ามันเป็นเสือนะ การแสดงฤทธิ์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สูงสุดคือการบันลือสีหนาท การแสดงสังฆธรรมออกมาจากใจดวงนั้น ถ้าใจดวงนั้นมันมีสังฆธรรม มันจะบันลือสีหนาทออกมาเป็นสังฆธรรม ถ้ามันไม่มีธรรมในหัวใจดวงนั้น มันจะเห่าขนาดไหนมันเป็นเสียงหมา มันไม่ใช่เป็นเสียงเสือ

ถ้าเรียนมาขนาดไหน เรียนมาแล้วมันก็เป็นปริยัตินะ ไม่ได้ปฏิเสธการศึกษา เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ให้ศึกษาแล้วฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้ได้ ถ้าศึกษาแล้วยังฝึกหัดขึ้นมาไม่ได้ “โง่โง่โง่โง่โง่ โง่โง่โง่โง่โง่” การศึกษาสูญเปล่าไป

ในทางการปกครอง รัฐบาลเขาว่าการศึกษาที่สูญเปล่า การศึกษาที่ศึกษาแล้วประชากรไม่ได้คุณภาพ ศึกษาแล้วประชากรไม่มีคุณภาพ ศึกษาแล้วไม่มีความรู้ ศึกษาแล้วไม่เป็นประโยชน์

แต่ในธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปริยัติ ปฏิบัติ ศึกษาแล้วให้ประพฤติปฏิบัติ ศึกษาแล้วให้มาเคี้ยวมาเคี้ยวขึ้นมา กล้วยมันท่านพยายามเคี้ยวเคี้ยวของท่าน ท่านพยายามกระทำของท่าน แล้วเวลาเราเข้าไปฝึกหัดก็บอกว่าท่านดูร้ายๆ

ท่านดูร้ายกับกิเลสของเราไป กิเลสของเราทำให้เราเศร้าหมอง กิเลสของเราทำให้เราเจ็บไข้ กิเลสของเราทำให้เราต้องเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ กิเลสของเราๆ แล้วใครทำ

ช่างตีเหล็กเขาจะตีเหล็กต่อเมื่อเขาเอาเหล็กนั้นเข้าไปในเตาจนเหล็กนั้นแดงแล้วเขาจะตีเหล็กนั้น ตีจากเหล็กนั้นขึ้นมาเป็นมีด เป็นสิ่งของใช้สอย นี่ก็เหมือนกัน ครูบาอาจารย์ท่านมีคุณธรรมในหัวใจของท่าน ท่านมีการกระทำของท่าน ท่านเป็นช่าง

ตีเหล็กไม่เป็นไปตีมันก็ไม่เป็นมีดหรอก

ช่างใหญ่ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านเป็นช่างใหญ่ ท่านเป็นคนตีเหล็กๆ ตีเหล็กก็ตีในหัวใจเราไป ถ้าเราเข้าไป หัวใจของเรามันก็เหมือนเหล็กดิบๆ สิ่งที่มีแต่สนิม มันมีแต่ความเร่าร้อนนะ เราต้องตบะธรรม เราพยายามฝึกหัดของเรา เพื่อเข้าเตาเผา มันให้มันแดงขึ้นมา เผา

มันให้มันสมควรแก่การงาน แล้วครูบาอาจารย์ท่านจะตีๆ นะ ท่านจะตีเหล็กนั้นขึ้นมาให้เป็นเคียว ตีเหล็กนั้นให้เป็นมีด ตีเหล็กขึ้นมาให้เป็นประโยชน์

ไอ้เราเป็นเหล็กนี้ไม่ยอมให้ตี ดินใหญ่เลย ครูบาอาจารย์ดี ครูบาอาจารย์ไม่ดี ไม่ดีสักคนหนึ่ง ก็เลวดี การถือเนื้อถือตัวนี้ดี ทิฏฐิมานะนี่สุดยอด จะนั่งบนหัวคนนี่ดี แต่ถ้ายอมตนละไม่ดีไม่ดีเลย

การลง การยอมตนนั้น สิ่งนั้นจะเป็นประโยชน์มาก เป็นประโยชน์เพราะใจมันเปิด ถ้าใจมันเปิดมันจะเป็นประโยชน์อันนั้นนะ หลวงตา ครูบาอาจารย์ของเราท่านถึงบอกลงใจหรือไม่ ฉะนั้น เวลาหลวงตาเข้าไปหาหลวงปู่ท่านจะลง

ไปฐิละ ไปฐิละไปลานเปล่า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเตือนนะ ท่านคิดได้ ท่านมีสติปัญญา นะ ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดแบบนี้ มันต้องมีเหตุผล ท่านมาใคร่ครวญของท่าน พอใคร่ครวญของท่านปั๊บ ท่านสละความที่มีอำนาจวาสนา คือเป็นอาจารย์ใหญ่

ไปฐิละ ไปฐิละลูกศิษย์ลูกหาเต็มไปหมดเลย เป็นนักปราชญ์ เป็นศาสตราจารย์ แต่ไปลานเปล่าๆ คิดได้แล้ว พอคิดได้แล้วจะไปปฏิบัติ พอปฏิบัติ ไปถึงสำนัก ตั้งแต่เจ้าอาวาสจนสามเณรน้อยเป็นพระอรหันต์หมดเลย บอกว่า ไอ้โฮ! เขามีชื่อเสียงรัลือทั่วโลกธาตุ ไอ้เราอยู่ในป่าในเขาจะไปสอนได้อย่างไรนะ ผลักไปเรื่อยๆ จนไปถึงสามเณรน้อย สามเณรน้อยบอกว่า ถ้าจะฝึกจริง จะให้ไปตัดกอไผ่ จะให้ไปเอาน้ำ ให้ลงใจ

คำว่า “ลงใจ” ก็เหมือนเราบุญกุศล เวลาเราทำบุญกุศลนะ มีศรัทธามีความเชื่อ ถ้ามีศรัทธามีความเชื่อของเรา เราฝึกหัดหัวใจของเรา ถ้าหัวใจของเรามันยอมรับฟังสิ่งใดบ้าง มันไม่ทุกข์เกินไปนะ มันไม่ทุกข์เกินไป

ไอ้สิ่งที่มันทุกข์ๆ ทุกข์เพราะทิฏฐิมานะ ทุกข์เพราะเราเผลอลงใจเราเองนะ บอกไปฐิละจะเอาไฉน ให้ลงใจ พอลงใจแล้ว ท่านเปรียบเทียบ เพราะว่าเขาเป็นนักปราชญ์ เห็นไหม ร่างกายนี้เปรียบเหมือนจอมปลวก มีรูอยู่ ๖ รู ให้ปิด ๕ รูนะ ตา หู จมูก ลิ้น กาย เปิดใจไว้ แล้วคอยจับเหยี่ยวตัวนั้น

เหยี่ยวตัวนั้น เหยี่ยวตัวนั้นคือจิตใจของเรา เหยี่ยวตัวนั้นนะ คอยจับเหยี่ยวตัวนั้น เขาก็ตั้งสติคอยจับเหยี่ยวตัวนั้น พอจับเหยี่ยวตัวนั้นได้ เอาเหยี่ยวตัวนั้นมาสอบสวน เอาจิตใจของเรามาสอบสวน สอบสวนหาสัจจะหาความจริง เห็นไหม มันต้องลงใจ ถ้าลงใจแล้วมันจะเปิด มันจะฟัง ถ้าไม่ลงใจแล้วไม่ฟังหรอก ภูเขา ภูเขา ภูเขา สุดยอดคน คือกิเลสตัณหาความทะยานอยาก

ธรรมะนะ สูงสุดสู่สามัญ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านเป็นพระที่ไม่มีชื่อเสียงมีกิตติศัพท์
กิตติคุณเลยในทางโลก แต่ท่านมีคุณธรรมในหัวใจอย่างมหาศาล พวกเรานะยกย่อง ในวง
กรรมฐานเรียกว่า ท่านอาจารย์ใหญ่ ท่านอาจารย์ใหญ่

ท่านเป็นอาจารย์ใหญ่ ผู้ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้กับลูกศิษย์ลูกหา ท่านเป็นนายช่าง
ใหญ่ที่ได้ดีเหลือ ที่ได้นอนมลูกศิษย์ลูกหาขึ้นมา แล้วท่านปฏิบัติอย่างไร

เวลาอาจารย์กงมานะ ท่านมาเยี่ยมลูกศิษย์ลูกหา เห็นลูกศิษย์ลูกหานะ ใ้อโฮ!
บิณฑบาตนะ มีปัจจัยเครื่องอาศัยเต็มไปหมดเลย ครูบาอาจารย์เล่าต่อๆ กันมานะ ท่านร้องให้
“กรรมฐานจะหมดแล้วละ” หมดเพราะอะไรละ คูมันอยู่มันกินกันสิ กินซี่ฟู้ด กินกุง กินปลา กิน
หอย ท่านบอกกรรมฐานจะหมดแล้วละ ครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง
ท่านคิดอย่างนั้น หลวงปู่กงมาร้องให้ เห็นพระอยู่กันอุดมสมบูรณ์

แต่เวลาเราพูดถึงหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นนี้ ท่านทุกข์ท่านยากของท่าน แต่ท่านเป็นช่าง
ใหญ่ ท่านมีวิชาการของท่าน ท่านแสวงหาเพื่อหัวใจของท่านได้

เราเป็นลูกศิษย์กรรมฐานนี้ ลูกศิษย์กรรมฐาน ความเป็นอยู่จากข้างนอก ปัจจัยเครื่อง
อาศัย เราต้องอาศัย ไม่ใช่คนโง่หรือคน คนจะประพฤติปฏิบัติต้องคนฉลาด คนฉลาดมันต้องมี
ปัจจัยเครื่องอาศัย การเลี้ยงชีพ เลี้ยงชีพอย่างนี้คือเลี้ยงชีพเพื่อชีวิตของเรา แต่เราต้องพยายาม
ประพฤติปฏิบัติเพื่อหัวใจของเราไป ศึกษาแล้วประพฤติปฏิบัติเพื่อเอาใจดวงนี้ เอาใจของเรา

ให้สงสารตน ให้สงสารตัวเอง ไม่ได้สงสารใครเลย สงสารตัวเรานี่ สงสารหัวใจดวงนี้ ดวง
ที่มันทุกข์ๆ ยากๆ อยู่ที่นี่ แล้วพยายามตั้งสติ อย่าให้มันดินรนจนเกินไปนัก ทำความสงบของใจ
ขึ้นมา แล้วฝึกหัดหัวใจของเราเพื่อประโยชน์กับใจดวงนี้ เอวัง